

MATURITNÍ ZPRAVODAJ

CERMAT INFORMUJE O NOVÉ MATURITNÍ ZKOUŠCE

37
2016

Vážení čtenáři, milí maturanti,

před jarním zkušebním obdobím 2016 jsme pro Vás připravili Maturitní zpravodaj zaměřený na zkoušku z českého jazyka a literatury společné části maturity. Tato zkouška vykazuje historicky nejmenší míru neúspěšnosti, a proto bývá maturanty často podceňována. Důsledkem jsou pak zbytečné chyby. Nenechte se zaskočit, věnujte studiu potřebný čas a nezapomeňte ani na seznámení se s procesy a podmínkami vlastní zkoušky, respektive všech jejích dílčích zkoušek.

Zkouška z českého jazyka a literatury je složena ze tří dílčích částí. K úspěšnému složení této zkoušky je proto potřeba uspět ve všech třech, tedy v didaktickém testu, písemné práci a ústní zkoušce. Abychom Vám usnadnili orientaci, přinášíme Vám v textu tohoto zpravodaje základní informace k této povinné zkoušce společné části maturitní zkoušky a alespoň několik tipů a rad, jak jednotlivé části úspěšně zvládnout, nač pamatovat a nač se soustředit.

Přeji Vám úspěšné složení maturitní zkoušky!

Jiří Zíka
ředitel CZVU

ČESKÝ JAZYK

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury (ČJL) je povinnou zkouškou společné části pro všechny maturanty. Je koncipována jako zkouška **komplexní**, což znamená, že se skládá ze tří částí: **didaktického testu, písemné práce a ústní zkoušky**, přičemž každá z těchto dílčích zkoušek má pro celkové hodnocení zkoušky stejnou váhu (poměr 1 : 1 : 1). Pro úspěšné absolvování komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury je zapotřebí **uspět u všech jednotlivých dílčích zkoušek**. V rámci opravných a náhradních termínů skládáte pouze tu dílčí zkoušku, u které jste v předchozím termínu neuspěli nebo kterou jste nekonali a byli jste z ní omluveni.

ZÁKLADNÍ INFORMACE KE ZKOUŠCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Termín **didaktického testu z ČJL** byl v jarním zkušebním období 2016 stanoven na **3. května 2016 v 8.00**, tentýž den se koná také **písemná práce z ČJL**, která začíná v **11.30**.

Konkrétní termíny a časy konání **didaktického testu a písemné práce** společné části maturitní zkoušky z českého

jazyka a literatury určuje **jednotné zkušební schéma**, které naleznete na webových stránkách www.novamaturita.cz v záložce **Maturitní kalendář 2016**. Datum konání **ústní zkoušky** stanovuje ředitel školy, přičemž ústní zkouška se musí konat v termínu mezi 16. květnem a 10. červnem 2016.

Žáci s příznacím uzpůsobením podmínek (PUP) mohou mít prodloužen čas na vykonání těchto dílčích zkoušek, a to na

>>>

Jednotné zkušební schéma písemných zkoušek společné části maturitní zkoušky pro jarní zkušební období 2016 naleznete na webových stránkách www.novamaturita.cz v sekci **Maturitní kalendář zde**.

KOMPLEXNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY – přehled

dílejší zkouška	vymezený čas	forma zadání	povolené pomůcky
didaktický test	60 minut	test	modře nebo černě písíci psací potřeby
písemná práce	25 minut na výběr tématu + 90 minut na zpracování	výběr z 10 zadání	Pravidla českého pravopisu, psací potřeby
ústní zkouška	20 minut na přípravu + 15 minut na zkoušku	vylosovaný pracovní list	psací potřeby

základě posudku školského poradenského zařízení. Cizincům, kteří pobývají na území České republiky po dobu kratší než čtyři roky bezprostředně před konáním maturitní zkoušky, může být na základě jejich žádosti, kterou schvaluje ředitel školy, navýšen čas pro konání zkoušky, a to u didaktického testu o 15 minut a u písemné práce o 30 minut.

DIDAKTICKÝ TEST Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test z českého jazyka a literatury ověřuje osvojení **základních jazykových a literárních znalostí a dovedností**. Skládá se z 32 úloh: zastoupeny jsou jednak různé typy **uzavřených úloh s právě jednou správnou odpovědí** (úlohy s výběrem ze 4 alternativ, s dvoučlennou volbou, přiřazovací a uspořádací), jednak **otevřené úlohy se stručnou odpovědí** (odpovědi jsou nejčastěji slovo/slova, slovní spojení). U každé úlohy je vždy uveden maximální možný počet bodů, který lze získat za správné řešení dané úlohy. Maximální možný počet bodů za celý test je 50.

Na řešení testu je vymezen čas **60 minut**. Do testového sešitu si můžete např. psát poznámky, podtrhávat pasáže ve výchozích textech, samotné řešení úlohy je však **nutné zapsat do záznamového archu**, který je pak vyhodnocován. Způsob zápisu odpovědí do záznamového archu je uveden na titulní straně testového sešitu. V průběhu testování není dovoleno používat žádné pomůcky kromě psacích potřeb. Výjimku mohou tvořit žáci s PUP, kteří mohou využívat kompenzační pomůcky v souladu s platným posudkem školského poradenského zařízení.

Rady a doporučení pro úspěšné složení didaktického testu z českého jazyka a literatury

- » **Pečlivě si prostudujte katalog požadavků.** V didaktickém testu se může vyskytnout úloha, jejíž řešení se opírá o znalost termínu uvedeného v katalogu požadavků. V tomto případě nebudete

mít v testu k dispozici definici daného termínu. Např. pokud bude v rámci testu vyžadována identifikace anafory, tato figura nebude definována, protože je zahrnuta do výčtu tropů a figur v katalogu požadavků (viz bod 1.9); pokud ale bude vyžadována identifikace epanstrofy, při řešení úlohy budete mít k dispozici definici této figury.

- » **Pečlivě čtěte zadání úloh.** Dejte si pozor na zadání úloh, v nichž se **pracuje se záparem** (např. není, neobsahuje).
- » Pokud se úlohy vztahují k výchozímu textu, přečtěte si nejprve zadání těchto úloh a poté **zvolte efektivní strategii čtení** výchozího textu.
- » Při řešení úloh, které se vztahují k výchozímu textu, **pracujte pouze s informacemi, které jsou v daném výchozím textu obsaženy.** Žádná úloha (s výjimkou úloh ověřujících interdisciplinární souvislosti) nevyžaduje znalost faktů, které jdou za konkrétní text.
- » Při řešení otevřených úloh **uvádějte pouze požadované informace.** Nepište nadbytečné údaje, riskujete tak ztrátu bodů. Pokud totiž uvedete správnou odpověď a současně další údaje, které jsou chybné, je Vaše odpověď celkově vyhodnocena jako nesprávná.
- » U otevřených úloh se **za chybu považuje jednak neuvedené řešení, jednak chybné řešení.** Pokud tedy máte např. napsat správně všechna slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou, nebo vypsát z výchozího textu všechna zájmena, **netipujte!** Zapište pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou správnou odpovědí.
- » **V zastoupení jednotlivých odpovědí nehledejte žádný systém.** Např. u úloh s výběrem ze 4 alternativ (vybíráte z nabídky odpovědí A–D) se může čtyřikrát za sebou vyskytovat správná odpověď A, u svazku čtyř úloh s dvoučlennou volbou (rozhodujete se mezi ANO/NE) se mohou objevit odpovědi v poměru 2 : 2, 1 : 3 nebo 0 : 4.

- » Odpovědi pište pouze **do záznamového archu**, řiďte se pravidly pro správný zápis odpovědí. Dbejte na to, aby odpovědi na otevřené úlohy byly čitelné a nepřesahovaly pole určená k zápisu těchto odpovědí.
- » **Rozvrhněte si správně čas**, nechte si **dostatek času na finální kontrolu** odpovědí.

PÍSEMNÁ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Písemná práce z českého jazyka a literatury ověřuje dovednosti spojené s **produkcí textu**. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání stanoví pro každé zkušební období 10 tematicky různorodých zadání, z nichž si vybíráte jedno. Součástí zadání mohou být výchozí texty různého charakteru (např. písemný text, graf, tabulka, obrázek, schéma včetně jejich kombinací). Na výběr zadání a přípravu písemné práce je vymezeno 25 minut. Během této doby si můžete naplánovat podobu písemné práce. V testovém sešitě máte k dispozici jednu prázdnou stránku, na niž si můžete např. napsat osnovu, část konceptu nebo psát poznámky. Po uplynutí 25 minut dostanete záznamový arch, do něž napíšete finální text písemné práce. Čas na vypracování písemné práce je 90 minut. Jak již bylo uvedeno, výjimku v tomto směru mohou tvořit žáci s PUP nebo cizinci.

Během zkoušky můžete používat Pravidla českého pravopisu. Cizinci mohou navíc využít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny, žáci s PUP mohou používat kompenzační pomůcky uvedené v posudku školského poradenského zařízení. Vyhodnocení písemné práce probíhá na školách podle centrálně zpracované metodiky.

Nezapomeňte na to, že pro hodnocení písemných prací platí **vnitřní podmínka hodnocení**: písemná práce, která nespĺňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru / nerespektuje zadanou komunikační situaci), **je celkově hodnocena 0 body a v dalších kritériích se již nehodnotí.** Také písemná práce, která nespĺňuje požadavky na stanovený počet slov, je celkově hodnocena 0 body.

Minimální rozsah písemné práce z českého jazyka a literatury je 250 slov (orientačně 25 až 30 řádků v závislosti na velikosti písma), horní hranice **není** stanovena.

UPOZORNĚNÍ: Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce a nebude hodnocen.

>>>

Rady a doporučení pro úspěšné vypracování písemné práce z českého jazyka a literatury

- » **Pečlivě přistupujte k výběru zadání.** Měli byste si dobře promyslet, které zadání je Vám blízké jak tématem písemné práce (o čem máte psát), tak i jejím zpracováním (jakým způsobem máte psát a jaké jazykové prostředky máte volit).
- » **Využijte efektivně 25 minut vymezených pro výběr zadání.** Během této doby si naplánujte budoucí podobu písemné práce: do testového sešitu si můžete psát poznámky, osnovu, koncept nebo si jinak rozvrhnout práci a uspořádat myšlenky. Osnova není součástí hodnocení, není tedy nutné ji opisovat do záznamového archu. Tvorba osnovy je však důležitá v přípravné fázi psaní textu, je proto vhodné si načrtnout orientační body budoucího textu a při samotném psaní se tohoto plánu držet.
- » **Držte se zvoleného zadání.** Odchýlení od zadání, nebo dokonce jeho nesplnění

má vliv na konečné hodnocení písemné práce.

- » **Rozvrhněte si dobře čas na vypracování písemné práce,** nechte si **dostatek času na její finální kontrolu.** Během 90 minut musíte stihnout zapsat celou finální verzi textu do záznamového archu. Před odevzdáním písemné práce je vhodné si text ještě jednou přečíst, případně zkontrolovat problematické pravopisné jevy v Pravidlech českého pravopisu.
- » **Pečlivě volte jazykové prostředky, respektujte adresáta textu** i požadavky na daný slohový útvar nebo funkční styl. Měli byste prokázat dostatečnou šíři slovní zásoby, neopakovat stále stejné formulace. Text by měl být přehledně a logicky uspořádán, aby bylo možné se v něm snadno orientovat.
- » **Pište čitelně.** To, co hodnotitel nepřečte, nebude moci ohodnotit.
- » **Nezapomeňte na to, že pouhé opsání výchozího textu se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce.**

Jak pracovat s výchozím textem

V některých zadáních se můžete setkat s výchozími texty, které mohou mít různou funkci. Funkce výchozích textů je vždy uvedena ve zpracování. Pokud má výchozí text funkci inspirativní, můžete ho do své práce funkčně začlenit, můžete ale pracovat pouze s jeho částí nebo ho ve svém textu vůbec nemusíte zohlednit. Některá zadání písemné práce jsou ale záměrně koncipována tak, abyste s výchozím textem museli pracovat. Může být zadán například úvahový text, v němž máte vyjádřit své stanovisko k premisám uvedeným ve výchozím textu. Jiné zadání může požadovat, abyste navázali na situaci ve výchozím textu. Výchozí text

Důležitým zdrojem informací je [katalog požadavků z českého jazyka a literatury](#), kde jsou mimo jiné příklady testových úloh. Načtnete ho na webových stránkách www.novamaturita.cz.

>>>

lze někdy použít jako úvod písemné práce, např. u vypravování. V tomto případě není nutné ho doslova opisovat, návaznost však musí být zcela zřejmá, neboť jinak by byla narušena koherence textu a adresát by textu nemusel rozumět.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Předmětem ústní zkoušky jsou praktické **kommunikační dovednosti a průměrná analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu.**

Ze školního seznamu literárních děl jste si na základě kritérií stanovených v katalogu požadavků vybrali **20 literárních děl**, která jsou zároveň seznamem Vašich maturitních zadání.

Zkouška samotná začíná v okamžiku, kdy si vylosujete číslo zadání a obdržíte příslušný pracovní list, který obsahuje výňatek z uměleckého textu, výňatek z neuměleckého textu a strukturu zkoušky. Obecnou strukturu zkoušky mohou mít všichni žáci také k dispozici na potítku. **Na přípravu na zkoušku je vymezeno 20 minut, samotná zkouška trvá nejdéle 15 minut.** U ústní zkoušky z českého jazyka a literatury nejsou kromě psacích potřeb povoleny **žádné pomůcky**, tedy ani čtenářský deník. Datum a čas konání ústní zkoušky stanovuje ředitel školy.

Rady a doporučení pro úspěšné složení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

- » Odpovědi na jednotlivé body ve struktuře zkoušky si během přípravy na zkoušku přehledně poznamenejte. Lepší je **psát si přípravu spíše heslovitě nebo pomocí krátkých vět.**
- » Podstatou ústní zkoušky je analýza textů, převážná část zkoušky se tedy odehrává nad textem. **Označte si proto ve výňatcích pasáže, jimiž budete svá tvrzení dokládat.**
- » Dbejte na kvalitu ústního projevu, která je samostatným kritériem hodnocení. **Mluvte spisovně, souvisle a srozumitelně, vyjadřujte se v době strukturovaných a přehledných větách.**

HODNOCENÍ SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Didaktický test je vyhodnocován centrálně elektronickou formou. Písemná práce a ústní zkouška je hodnocena hodnotiteli jmenovanými ředitelem školy, kteří jsou držiteli platných osvědčení k hodnocení zkoušek společné části maturity.

Celkový bodový zisk z komplexní zkoušky z českého jazyka a literatury se vypočítá jako

vážený průměr procentních bodů získaných ve všech třech dílčích zkouškách, přičemž váhy jednotlivých zkoušek (didaktický test : písemná práce : ústní zkouška) jsou 1 : 1 : 1.

ZDROJE INFORMACÍ

Základním dokumentem pro přípravu k maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury je **katalog požadavků** platný pro školní rok 2015/2016. Dalším praktickým zdrojem informací jsou oficiální webové stránky www.novamaturita.cz, kde naleznete veškeré informace týkající se maturitní zkoušky, máte zde také k dispozici **Soubory vzorových úloh** nebo didaktické testy a zadání písemných prací z minulého školního roku.

Získat důležité informace týkající se maturitní zkoušky můžete také prostřednictvím oficiálního facebookového profilu **Udělán maturitu**, zároveň zde můžete diskutovat, předávat si zkušenosti nebo se dozvědět zajímavosti ze světa vzdělávání. V případě jakýchkoli dotazů neváhejte využít **informační**

linku **HelpDesku CZVV 224 507 507**, která je k dispozici v pracovních dnech, nebo můžete poslat svůj dotaz e-mailem na info@novamaturita.cz.

UĎELÁM
MATURITU NA
FACEBOOKU

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ!

Informace ze zdrojů mimo oficiální portály www.novamaturita.cz, www.ceremat.cz a facebookový profil **Udělán maturitu** mohou být **nepřesné a zavádějící**. Pro ověření informací nás kdykoli neváhejte kontaktovat prostřednictvím **sociální sítě, informačního e-mailu info@novamaturita.cz** nebo na **HelpDesku CZVV 224 507 507**.

MATURITNÍ 37
ZPRAVODAJ 2016

Zpracovalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ISSN 1803-9928

